

معاونت امور بهداشتی
دانشگاه شهید بهشتی

تجویز منطقی دارو

امور دارویی

بهار ۱۴۰۲

گروه هدف: پزشکان

نکات موثر در کاهش (ADR):

۱- اطلاع پزشک از تاریخچه دارویی بیمار

۲- اطلاع کامل از فارماکولوژی داروهای

تجویز شده

۳- اطلاع کامل از مشخصات بیمار

۴- تجویز حداقل اقلام دارویی

منبع:

1) The world medication situation 2011: rational use of medication

۲) دستورالعمل گزارش دهی عوارض دارویی به مرکز ثبت و بررسی

عوارض ناخواسته داروها

آدرس: تهران، تقاطع خیابان جمهوری اسلامی و خیابان حافظ

ساختمان اسبق وزارت بهداشت - طبقه پنجم

تلفن: ۶۶۷۴۴۱۱۶

عارضه ناخواسته دارویی (ADR) چیست:

عارضه ناخواسته دارویی (Adverse Drug Reaction) عبارت است از هرگونه پاسخ ناخواسته و زیان آور که در مقادیر مصرف معمول دارو جهت تشخیص، پیشگیری، درمان و یا تغییر عملکرد فیزیولوژیکی اتفاق می افتد. عوامل مختلف از جمله دارو و بیمار در بوجود آمدن عارضه ناخواسته دارویی دخیل می باشند.

چه مواردی را می توان گزارش نمود:

کلیه عوارض ناخواسته مشکوک به مصرف فرآوردههای درمانی از جمله داروها را می توان از طریق تکمیل فرم زرد (ADR) به مرکز ثبت و بررسی عوارض ناخواسته داروها گزارش نمود. از تاریخ ۱۴۰۲/۴/۱ می بایست صرفاً در سامانه گزارش عوارض دارویی به آدرس adr.ttac.ir ثبت و ارسال گردد.

مقدمه :

در تجویز منطقی دارو، باید داروی مناسب برای بیمار براساس وضعیت بالینی فرد با دوز مناسب و در طول مدت مناسب تجویز شود و نیز سعی شود کمترین هزینه ممکن به بیمار و جامعه تحمیل شود. در صورتی این امر محقق خواهد شد که مراحل تجویز دارو شامل تشخیص بیماری و تعیین درمان موثر و ایمن، انتخاب داروی مناسب، دوز و طول دوره درمان، دادن اطلاعات لازم به بیمار، ارزیابی پاسخ بیمار به درمان مورد توجه قرار گیرد.

اثرات نامطلوب تجویز غیر منطقی دارو

تجویز نادرست و غیرمنطقی دارو، علاوه بر تحمیل هزینه های هنگفت بر مردم، دولت و اتلاف منابع، منجر به کاهش کیفیت ارائه خدمات پزشکی میگردد.

◆ اثرات نامطلوب تجویز اقلام دارویی متعدد در یک نسخه (Polypharmacy) بر پیکره سلامت و اقتصاد جامعه :

- ⇒ ایجاد مقاومت های میکروبی وسیع در مقابل داروهای آنتی میکروبیال
- ⇒ بروز عوارض جانبی ناشی از استفاده روزافزون از داروهای تزریقی و NSAIDها
- ⇒ افزایش عوارض مربوط به تجویز غیر ضروری داروهای کورتیکواستروئیدی
- ⇒ افزایش موارد عارضه دار تداخلات دارویی

اشکال ساختاری مصرف غیر منطقی دارو:

- ◇ عدم تجویز دارو مطابق با دستورالعملهای بالینی
- ◇ مصرف بیش از اندازه آنتی بیوتیکها و داروهای تزریقی
- ◇ خود درمانی های نامناسب

در این میان استفاده بیش از حد و نامناسب از آنتی بیوتیکها و داروهای تزریقی و شیوع تجویز نسخ چند دارویی میتواند واکنشهای سوءِ دارویی را افزایش دهد. بنابراین بررسی الگوی تجویز دارو ضروری است.

شاخصهای جهانی بررسی تجویز منطقی دارو:

مهمترین پارامترهای نسخه نویسی منطقی (براساس تعریف سازمان جهانی بهداشت) عبارتند از :

- ◇ میانگین اقلام تجویزی در هر نسخه
- ◇ درصد اقلام تجویزی با نام ژنریک
- ◇ درصد نسخ دارای حداقل یک قلم داروی تزریقی
- ◇ درصد نسخ دارای حداقل یک قلم آنتی بیوتیک
- ◇ درصد داروهای تجویز شده براساس فرمولری

